

DVORSZKY HEDVIG
Emlék-mozaikok
 Fekete György kiállítása
 az Iparművészeti Múzeumban

„Ez alkalommal az Iparművészeti Múzeumot választottam jubiláló kiállításom helyszínéül, amelyre több okom is volt, sőt van. Egyrészt főiskolás korom óta szerettem a könyvtárba járni, és dolgoztam itt évekig szakmai anyaggyűjtéseken, később kiállítások rendezését, majd megnyitását is bonyolítottuk itt kollégáimmal együtt. Aztán az élet úgy hozta, hogy több helyszín után, végül is itt állapodtunk meg a Magyar Iparművészet című folyóirattal, amelyet 1992-ben karácsonyi próbaszámmal indítottunk újra, az 1948-as megszüntetése után. Ennek a csaknem másfél évszázados hagyományú szakmai folyóiratnak a szerkesztősége is már hosszú évek óta itt van, tehát remélem, ahogy én itthon vagyok e házban, a lap is így és itt marad...” – mondta Fekete György belsőépítész, aki a 80. születésnapjára, 2012. szeptember 28-án, egy egészen különleges tárlattal lepté meg a közönséget.

Azokat a képzőművészeti alkotásait mutatta be – illetve azokból válogatott –, amelyeket az évek során fő foglalkozása, a belső terek és bútorok tervezése, több száz kiállítás megtervezése és egyéb, örökös szervező munkái mellett készített. Főiskolásként, Borsos Miklós tanári vezetésétől ihletett kötetlen rajzi tanulmányokat a magyarországi és külföldi utazásai során könnyed, bátor akvarellek, útirajzok követték. De szerepelnek itt rajzai abból a több százból is, amelyeket Kaesz Gyula, a magyar belsőépítészet nagyírú és kellően még sem megbecsült tanára számára készített, annak bútortörténeti könyvéhez. „Ekkor tanultam meg rajzolni, azaz a vonalas rajz pontosságának az értékét megbecsülni” – mondta Fekete, miközben még a megnyitó előtt végsétáltunk, mintegy tárlatvezetésként ezen a nagyon őszinte, szívből fakadó megmutatkozást kifejező kiállításán. Mert hát még azoknak is meglepetést szerzett, akik évek óta ismerték vagy ismerni vélték munkásságát, elsősorban mint belsőépítészét, majd a nagy teherbírással és kiváló szervezőkészséggel végzett közéleti tevékenységét. Rengeteg ilyen jellegű vállalkozása van – beleértve a rendszerváltás után megalakult Kulturális Minisztériumban betöltött helyettes államtitkári pozícióját

vagy parlamenti képviselőségét, és sok mást is –, aztán életének csúcsa: a mára köztestületté vált Magyar Művészeti Akadémia jogilag is elismert intézménnyé alakulásának, Makovecz Imre építész régi vágyának a megvalósítása, amely hosszú évek küzdelmei után, végül is neki sikerült 2011/2012-ben.

De itt és most egy szuverén, a maga kedvére és gyönyörűségére alkotó művész kívánta megosztani mindenkivel, hogy milyen az ő víziója szeretett személyekről és dolgokról, és hogyan szeretné ezt a szeretetet másokra átörökíteni. Igen, ezek a művek erről mesélnek. Arról a szubjektív érzékenységről vagy empátiáról és megértésről, amelyet egész életében sugárzott a családjá, a barátai, művészkollégái és tulajdonképpen szinte minden pozíciójában maga köré szervezett munkatársai számára.

A kiállított művek a visszaemlékezés, a jelen és a jövő hullámhosszait jelenítik meg.

A különlegességet az erre az alkalomra mintegy két év óta készülő fa-mozaik képek jelentik.

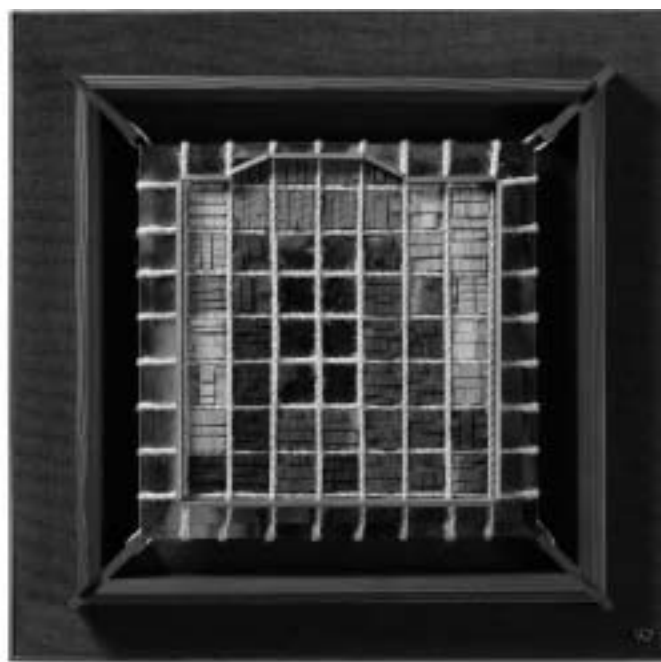
„Talán négy-öt évvel ezelőtt, szívműtétem után el kellett gondolkodnom azon, hogy bizony az öregkoromat is meg kell terveznem. Kigondoltam, hogy mit is lehetne addig még csinálnom, olyasmit, amiben örömet lelem magam is, amíg lehet, és talán még mások is” – mondotta. Így aztán a maga számára is felfedezte újra a fa-mozaik készítés rég elfeledett, nem használt technikáját. Ország- és városszerte felkutatta a különleges faféléket, felszerelt otthon egy kis műhelyt, amelyben éjszakánként – mivel ez készítés közben csendes munka –, a nappali fergeteges tempójú hivatali szervezések után alig várva a félbehagyott művek folytatását, képeket komponált, és apró, különleges fafélékből alkalmas kockákat készíttetett. A faanyag magában hordja az életet, annak minden időt őrző jelével, annak múlásával színekben is éretté váló szépségével. Ha egy szobrász tömbből kifaragja, más az élmény, mintha valaki apró kis kockákra szeli – reszeli – csi-szogatja, majd pedig festői színhatásokkal képet formál belőle: ez egészen más esélyt ad a korlátozás nélküli művészi képzelet szárnyalásának. Benne van az iparművész mesterségbeli tudása és a képalkotó szellem bátorsága. Így alkotnak egységet. Ráadásul Fekete az elbeszélésként előadott képi jeleneteket különleges keretekkel emeli el a „realitástól”, ezzel is éreztetve, hogy itt minden egyes alkotásnak megvan a saját története. *A Lelkész apám emléke* feketébe elmerülő sziluettje olyan, mint egy láthatatlan, távoli emlékkép. *Az Idézetek fiam édesanyja életéből* a halott után meg-

maradt személyes tárgyak: az óra, a gyűrű és más emlékek kollázsá szervezése is más – más formai megoldásokkal készültek. Megrendítően szép a *Golgota*, a *Jákob lajtorjája* sokszínű barnákra hangolt tónusában a kicsiny kép drámája, míg kissé gunyoros a *Családi kép* „modernista stílusban” formált kompozíciója. Mindegyiken a sokféle famozaik meleg színei következtében lelki harmóniát felkeltő érzelmek hatolnak át. Van keményebb hangvételű kompozíció, mint a *Céhjelvény*, egy hordófenekező gyaluval a képben, és van önvallomás a *Magam börtönében* címmel. A több síkban összerakott, különböző színű, befelé egyre sötétülő fakockák mélyén tükrö lapul, az egész kompozíciót spárgaszerű kötélháló fegyelmezi, de ez a kép egy másik, feszes képkerethez van a négy sarkán bőrrel odaszíjazva... és így tovább. Az *Életkorok* az ifjú, a közép- majd az öregkor életdinamizmusát grafikai elemekkel illusztrálja, de átköltötte Szabó Mariannak, a régi művészársaság egyik tagjának, Makovecz Imre feleségének egykori aranymadárka-ajándékát is. Van itt egy olyan óra, amelynek minden mutatója le van szögelve, és mindig tizenkettőt mutat, és itt van különleges kompozícióvá nemesülve az egykor, a kopt pápától kapott kereszt, amelyet sokáig a nyakában hordott... Konstruktivista képkeretbe illesztette be az emberi formára (is) emlékeztető fagyökeket, kékfestő textil háttérrel a mélyben – mind-mind visszaemlékezés iparművészekre, mesterekre.

E kiállításon és különösen az erre az alkalomra elkészült igényes kivitelű katalógusban (Tandem

Kiadó, Faragó István terve) azt azért jól lehet követni, hogy az évekkal korábbi, középületekbe vagy egyedi megrendelésekre készült műveit is a faanyag mesteri alkalmazásával alkotta meg Fekete György. 2002-ben abbahagyta a belsőépítészeti tervezői munkát, hiszen miniszteriális munkakörében intézmények felettségévé vált, így ez nem lett volna etikus. Akkor, a 70. születésnapjára, az akkor még működő Vigadó Galéria három nagy termében rendezett életmű-kiállítást, amelyhez megjelent egy szép és tartalmas írásokkal, bibliográfiával gazdagított könyv is. Fekete György nagyvonalú eleganciával elszámolt a mintegy negyvenévi tervezői munkásságával.

Most ezt a bemutatót saját megfogalmazása szerint minden kötöttség nélkül, szabad akaratából és örömtelien állította össze, régi és legújabb műveiből, saját válogatásában. A mintegy 140 oldalas katalógus műtárgyainak képeit, azok részleteit, az általa írott könyvek borítóit foglalja magába a kötet, a végén egy magvas életrajzzal. A bevezetőt is maga írta, egy 80 éves, tapasztalt férfiember bölcsességével, kilenc rövid üzenetet megfogalmazva, megrendítő tömörséggel. Az *Üzenet* mindenkinek szól, aki szereti az életet, hisz a jót cselekvő élet értelmében, bírja az alkotás terhét és örömeit, és tudja, hogy van folytatás. Művei egy olyan alkotó ember meghitt benső világát sugározzák, aki, bár jól tudja, hogy az ő élete és tevékenysége is ennek a sokat küzdő országnak történelmi részévé vált, de most mégis inkább derűt és bizakodást kíván átadni, mindenkinek jelezve: így is lehet.

Magam börtönében